

INNOVATSIYA RIVOJLANISHING RAQAMLI IQTISODIYOTIDAGI OMILILARINI TAHLILILARI

Muradov Botir Hayat

*I.A. Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti, Muhandislik
tehnologiyalari fakulti, sanoat iqtisodiyoti va menejmenti kafedrasasi, mustaqil
izlanuvchisi. Tel.: (+998)93-468- 37-77, e-mail: shaklaser@gmail.com. Botir X.
Muradov 0000-0001-8138-0073*

Мурадов Ботир Хаят

*Независимый соискатель кафедры промышленный экономика и
менеджмент, факультет инженерных технологий, Ташкентского
государственного технического университета им. И.А. Каримова, г.
Ташкент. Tel.: (+998)93-468- 37-77, e-mail: shaklaser@gmail.com.
Botir X. Muradov 0000-0001-8138-0073*

Muradov Botir Hayat

*Independent applicant of the Department of Industrial Economics and
Management,
Faculty of Engineering Technologies, Tashkent State Technical University named
after I.A. Karimova, Tashkent city. Tel.: (+998)93-468-37-77, e-mail:
shaklaser@gmail.com.
Botir X. Muradov 0000-0001-8138-0073*

Annotatsiya: Mamlakatimiz rivojlanishi uchun barqaror iqtisodiy yuksalishga asosiy tahliliy muammolarni o'rganish, O'zbekiston iqtisodining barqaror rivojlanishining shakllari, usullari va ustuvor yo'nalishlarini aniqlash juda muhimdir. Ushbu maqolada hozirgi global rivojlanish davrida innovatsiyalarning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri va iqtisodiy rivojlanish omili haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: Innovatsiya, iqtisodiyot, rivojlanish, jamiyat, ekstensiv texnologiya, omil, korporativ, intensiv.

Zamon talablariga hozirgi kunda rivojlanishning ekstensiv omillari deyarli ishlab chiqarishning sifat jihatidan takomillashtirish asosida yo'lga quyilgan. Ya'ni ilmiy yutuqlardan har tomonlama foydalanish asosida milliy iqtisodiyot samaradorligini oshirish bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir. Mamlakatning raqobatbardoshligi va uning jahon iqtisodiyotidagi o'rnida innovatsion siyosatning muvaffaqiyatli amalga oshirilishiga bog'liq. Iqtisodning

rivojlanishi, ilmiy tadqiqotlar va texnologiyalar sohasidagi orqada qolishni bartaraf etish – rivojlangan davlatlarning iqtisodiy xavfsizligi strategiyasi hisoblanadi. O'zbekiston hayot darajasi, mehnat unumdorligi va iqtisodiy resurslardan foydalanish darajasi bo'yicha rivojlangan davlatlardan ancha oqsamoqda. Shu sababli, ushbu muammoni o'rganish, O'zbekiston iqtisodining barqaror rivojlanishining shakllari, usullari va ustuvor yo'nalishlarini aniqlash juda muhimdir. Innovatsion sohaning rivojlanish darajasi va dinamikasi aksariyat mamlakatlar uchun iqtisodiy o'sishning asosiy omili hisoblanadi. Binobarin, bugungi kunda mamlakatning jahon arenasidagi o'rni ishchi kuchi va tabiiy resurslarning ko'pligi bilan emas, balki inson kapitali sifati, ta'lim darajasi, bilimlardan amaliy foydalanish xususiyati va innovatsion faoliyati bilan belgilanadi. Innovatsiya – bizlar tomondan ilmiy ishimizdan kelip chiqan holatda fikirlashimizda bu rasmiylashtirilgan ilmiy-tadqiqot natijalari hisoblanadi. Innovatsiyalar quyidagi shakllarda rasmiylashtirilishi mumkin: kashfiyotlar, ixtirolar, patentlar, savdo belgilari, yangi yoki takomillashtirilgan mahsulot uchun hujjatlar, texnologiya, menejment yoki ishlab chiqarish jarayoni. Biroq, asosiy narsa yangilikni joriy qilish, uni yangilikka aylantirish va ijobiy natijaga erishishdir. Iqtisodiy tahlildagi yangiliklar asosiy, hal qiluvchi, ya'ni, ishlab chiqarish jarayonining mohiyatini tubdan o'zgartiradigan yoki bozorda ilgari noma'lum bo'lgan mahsulotni chiqarish imkoniyatini beradiganlarga, va faqat mahsulot shaklini yoki har qanday jarayonni o'zgartiradigan kichik mahsulotlarni. Shunday qilib, innovatsion faoliyat ikki bosqichdan iborat: birinchisi yangilikni sotib olishni (yoki yaratishni), ikkinchisi - uni amalga oshirishni o'z ichiga oladi. Shu sababli, sanoat korxonasi (va umuman jamiyatning) bunday faoliyatini faqat ushbu ikki bosqichni amalga oshirishni o'z ichiga olgan va iqtisodiy va boshqa turdagi ta'sirlarni keltirib chiqaradigan innovatsion deb atash mumkin. Sanoatdagi innovatsiyalar uchun foydalaniladigan resurslarning (mehnat, moddiy, moliyaviy, ilmiy va texnik) jami sanoatning innovatsion salohiyatini tashkil etadi. Innovatsion faoliyat maqsad emas, balki mamlakat iqtisodiyotini kengaytirilgan takror ishlab chiqarish va uning samaradorligini oshirish vositasidir. Innovatsiyalarni tushunishning nazariy yondashuvlarini o'rganish har tomonlama tasnif berishga imkon beradi. "Innovatsiyalardan foydalanish darajasi" tasniflash xususiyati ikkinchisidan foydalanish imkoniyatlarini ko'rsatadi. Masalan, mehnatning yakuniy natijalari bilan chambarchas bog'liq bo'lgan davlat sektori ishchilariga ish haqi to'lashning yangi tizimini ishlab chiqish milliy iqtisodiy darajadagi yangilik bo'lib, sanoatda mehnatni tashkil etishning yangi progressive shakllari tarmoqdagi yangiliklar hisoblanadi. iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishini boshqarish

masalalari murakkab va ziddiyatli, chunki ular bir necha tomonlar - davlat, venchur kapital firmalari, olimlar va ixtirochilar hamda universitetlarning o'zaro ta'siriga ta'sir qiladi. Zamonaviy jamiyatning asosiy harakatlantiruvchi kuchi sifatida bilim iqtisodiyotini birinchi o'ringa olib chiqish uchun mamlakatning innovatsion rivojlanishi uchun ajralmas, to'liq va ayni paytda mobil va rivojlanayotgan strategik tizim va yangi texnologiyalarni tijoratlashtirish mexanizmlari yaratilishi zarur. O'zbekistonda innovatsiyalar va korporativ ilm-fan bozorining rivojlanish darajasini oshirish uchun favqulodda ehtiyoj bor, bu ilmiy-tadqiqot deb nomlanadi. Makro innovatsiya strategiyasini shakllantirishning har bir tomonida har xil ko'rsatkichlarning turlicha nisbatlarini hisobga olgan holda, ma'lum strategiyalarni tanlashda har bir aniq vaziyatda tomonlarni siljitish kerak. Strategiyalarni amalga oshirish qo'llab-quvvatlash choralari tizimini yaratishni talab qiladi [3]. Ko'rib turganingizdek, bu erda juda ko'p tahliliy ishlar talab etiladi va jiddiy tahlillar etarli bilimlarni talab qiladi. Bugungi kunda aksariyat sanoati rivojlangan mamlakatlarga o'tish bilan uzoq muddatli barqaror iqtisodiy o'sishga umid qilishadi. Rivojlanishning innovatsion usuli, sanoat, umuman xalq xo'jaligi, ilm-fan va texnikaning so'nggi yutuqlari - axborot texnologiyalari, biotexnologiya, yangi materiallar, resurslarni va tabiatni tejash texnologiyalaridan kengroq foydalanish bilan tavsiflanadi. Shuning uchun korxonalar va umuman iqtisodiyotning innovatsion sezgirligini oshirish zamonaviy sanoat rivojlangan davlatning asosiy vazifalaridan biridir. Jamiyat uchun mavjud bo'lgan resurslarning cheklanganligi sababli har bir erishilgan texnologiya darajasi ishlab chiqarish imkoniyatlarining o'ziga xos egri chizig'i bilan tavsiflanadi [9]. Samarali ishlab chiqarish sharoitida bir ijtimoiy ehtiyojni qondirishga qilingan har qanday urinish boshqa ehtiyojni qondirish imkoniyatlarining pasayishiga olib keladi. Biri ikkinchisi uchun bir narsani qurbon qilishi kerak, bu egri chiziqdagi har bir nuqta jamiyat ixtiyoridagi barcha resurslardan va ilmiy-texnika yutuqlaridan maksimal darajada to'liq foydalanish bilan mavjud ijtimoiy ehtiyojlarni qondirish darajasidagi ma'lum nisbaga mos keladi. Tarix shuni ko'rsatadiki, yangi sanoat texnologiyalarini joriy etish har doim iqtisodiy o'sishga va aholining turmush darajasiga ijobiy ta'sir ko'rsatgan, bu esa rivojlanishning yangi bosqichida boshqa yangi yangiliklarni ishlab chiqish va amalga oshirish uchun sharoit yaratdi. Bu haqiqat, aksariyat rivojlanayotgan mamlakatlarning iqtisodiy rivojlanish darajasida etarlicha ko'tarila olmasliklarini tushuntiradi: sanoat bazasi, institutsional va sanoat muhiti yo'q. Shuning uchun ishchi kuchi va ixtirochilarning zarur malakasi mavjud emas. Markazlar ham yangilik va yaxshi ta'limni ham ko'rmaymiz, chunki unga kirish imkonsiz, natijada umuman jamiyatni o'zgartirish

jarayoni zaif. M.Kastellsning fikriga ko'ra, umuman olganda "innovatsiyalar, yangi texnologiyalarni ishlab chiqarish va ulardan foydalanish markazlari o'rtasidagi munosabatlar qanchalik yaqin bo'lsa, jamiyatlarning o'zgarishi shuncha tezlashadi va ijtimoiy sharoitlar ortasidagi ijobiy teskari aloqalar shuncha kop boladi. Mamlakatimiz iqtisodiy rivojlanish darajasining o'sishi resurslar va ehtiyojlar nisbatlarida sezilarli o'zgarishlarni keltirib chiqaradi. Iqtisodiy rivojlanishning yuqori darajasiga erishgan mamlakatlar ko'pincha resurslar etishmasligiga duch kelishadi. Shu bilan birga, mamlakat iqtisodiy rivojlanish darajasining o'sishi barcha iqtisodiy sub'ektlarning, birinchi navbatda, aholining shaxsiy ehtiyojlarining iqtisodiy ehtiyojlari tizimida miqdoriy o'sish va sifat jihatidan yangilanishga olib keladi. Shunday qilib, iqtisodiy rivojlanish darajasi oshgani sayin cheklangan resurslar va aholi ehtiyojlarining cheksiz kengayishi o'rtasida ziddiyat kuchaymoqda. Ijtimoiy mahsulot moddiy tarkib bilan emas, balki yangilik darajasi bilan belgilanadi. Ishlab chiqarish xarajatlari tobora ko'proq nomoddiy investitsiyalarning miqdori va hajmiga - tadqiqot va tajriba-konstruktorlik xarajatlari, patentlar va litsenziyalar olish, ta'lim va o'qitish, konsalting xizmatlari, boshqaruv tuzilmasini takomillashtirish va boshqalarga bog'liq. Hozirgi kunda ilm-fanni talab qiladigan tarmoqlar rivojlangan mamlakatlarning YaIMning o'rtacha yarmidan ko'pini tashkil etadi va ushbu tarmoqlar ishlab chiqarish, ish bilan ta'minlash, investitsiyalar va tashqi savdoda eng yuqori o'sish sur'atlarini boshdan kechirmoqda. Iqtisodiy va innovatsion jarayonlarni davlat tomonidan tartibga solish bozor iqtisodiyoti sharoitida innovatsiyalarni samarali va muvaffaqiyatli rivojlantirishning asosiy shartidir. Bozor iqtisodiyotining barcha vositalaridan foydalangan holda, innovatsion jarayonning barcha ishtirokchilarining faoliyatini diqqat bilan muvofiqlashtirish zarur. Bu banklarning kredit stavkalarini pasaytirishni, nodavlat sektordan moliyaviy resurslarni jalb qilishni, sanoat korxonalarining tobora ko'payib borishini innovatsion jarayonga jalb qilishni va shu bilan innovatsiyalarning iqtisodiy xavfini kamaytirishni talab qiladi. Prognozlarga ko'ra, yaqin yillarda makroiqtisodiyot «lean production», addiktiv, nano va biotexnologiya mezonlariga tayanadigan ishlab chiqaruvchilarga qattiq bog'liq bo'lishi kutilmoqda. Shu munosabat bilan oqilona boshqaruv uchun zarur hisoblangan axborot ko'lami ham ortib boradi, ishlab chiqarish va fuqarolar muloqoti, biznes va davlat organlarini boshqarish tuzilmasi esa jiddiy o'zgarishlarni boshdan kechiradi. Quyidagilar bunda ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyot yo'liga bosqichma-bosqich chiqish uchun asosiy shart va omillar sifatida ko'rsatilmoqda: axborotlashtirish va davlat boshqaruvi organlari hamda munitsipal xizmatlarni

integratsiyalash hisobiga elektron hukumat va raqamli shahar konsepsiyalarini tatbiq etish; yangi texnologik avlodagi mahsulotlarni yalpi ishlab chiqarish (pilotsiz avtomobillar va boshqalar singari); o'ziga xos bezak va qurilish materiallari yordamida «aqli» va ekologik uylarni barpo etishga oid g'oyalarni amalga oshirish; outsorsing, o'zini band etish va boshqalar orqali bandlikning muqobil shakllarini keng targ'ib qilish; muayyan vazifalarni bajarish uchun ishchi-frilanserlarni izlashga xizmat qiladigan professional tarmoqlarni yaratish. Yuqoridagilar barchasi biznesga ishlab chiqarish va boshqaruvda tovar va elektron xizmatlar integratsiyalanadigan zamonaviy platformalar yordamida xarajatlarni qisqartirishga imkoniyat beradi. Birinchi galda bu masala xizmatlar buyurtmasi integratsiyasi, resurslardan birgalikda foydalanish, kontragentlarni tanlash, elektron savdoni yuritish, to'lovlar va boshqalarga tegishlidir. Texnologik raqamli muhit – bu yuridik va jismoniy shaxslar hamkorlikdagi faoliyat uchun butunlay yangi muloqotni yo'lga qo'yadigan «akvarium» hisoblanadi. Axborot texnologiyalari korxonalariga butunlay yangi, yanada jadal ish sur'atlarini o'zlashtirish hamda xizmat va mahsulotlar shaklini xilma-xillashtirishga imkoniyat yaratadi. Bundan tashqari, tadqiqotchilar qisqa saqlanadigan mahsulotlarning bozorga chiqarilishi haqida ham gapirishmoqda. Xizmat ko'rsatish sohasi haqida gapiradigan bo'lsak, axborot texnologiyalari ko'plab kundalik vazifalarni hal qiladi, buning natijasida esa yirik ko'lamdagi amallar tezroq, arzonroq, qulayroq va o'rtadagi vositachilarsiz bajariladi. Elektron savdo, internet-banking va boshqa shu kabi zamonaviy yo'nalishlar kundan kunga rivojlanib bormoqda. Misol qilinib Mashinasozlik tegishli transporti korxonalarida texnik servis va ta'mirlash jarayonida ishlatiladigan texnologik jihozlar, ishlab chiqarish texnika bazasining ushbu jarayonlarga bevosita ta'sirini, mexanizatsiyalashganlik darajasini hisoblash, zamonaviy texnologik jihozlarga bo'lgan ehtiyojini aniqlash va ularning turini tanlash bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqish lozim. Zamonaviy texnik servis va ta'mirlash jarayonlarni takomillashtirish usullarini taklif qilamiz: - so'nggi rusumdagi zamonaviy texnologik jihozlarni ishlab chiqarishga joriy etish; - texnik servis va ta'mirlash jarayonidagi ishchi xodimlarning tizimli malakasini oshirish o'quv jarayonlarini tashkil etish; - zamonaviy texnik servis va ta'mirlash texnologik jihozlarini sotib olishda xususiy tadbirkorlarga moliya, bank muassasalari tomonidan maqsadli kreditlar va davlat tomonidan subsidiyalar ajratish; - avtoservis korxonalarini moddiy texnika bazasi jihozlarini ishlab chiqaruvchi hamda kafolatli davrda xizmat ko'rsatuvchi markazlashgan kompleks tashkil etish; - mavjud avtotransport korxonalarini bazasida zamonaviy elektromobillar va gibrid avtomobillarga texnik

xizmat ko'rsatish uchun qayta jihozlangan postlarni tashkil etish; - mavjud avtotransport korxonalari hamda avtoservislardagi texnik servis va ta'mirlash texnologik jihozlari bilan ta'minlanganlik darajasini aniqlab, ularga bo'lgan ehtiyojni hisoblab chiqish; - avtotransport korxonalari, avtoservislar va avtoustaxonalarning elektron axborot bazasini yaratish. Xulosa o'rnida shuni ta'kidlab o'tishimiz lozimki, yuqoridagilarni inobatga olgan holda, nosozliklarni mashinasozlika tegishli tehnika va texnologiyalarining ekspluatatsiyasi jarayonida ularning yuqori texnik tayyorgarligi bevosita ishlab chiqarish texnika bazasi tomonidan ta'minlanadi va ilmiy ishni asosida «O'zbekko'mir» AJning jarayonlarida tadqiqotlarimizda ajratib turadigan muhim izlanishlarimizda inobatga olingan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Б.Х. Мурадов. Автономная солнечная электростанция для индивидуального использования. Моделирование в программном пакете LTspice. Повышающий преобразователь напряжения. Высшая школа Анхальта. Международная конференция по прикладным инновациям в ИТ (ICAИТ). 2023 год. <https://opendata.uni-halle.de/handle/1981185920/103892>. <http://dx.doi.org/10.25673/101939>

2. Б.Х. Мурадов. Современное состояние развития предприятий угольной промышленности в производстве энергии и факторы, влияющие на них. «Современное состояние развития предприятий угольной промышленности в производстве энергии и факторы, влияющие на них» . // II-Международная конференция сборник научных трудов. - Ташкент., ТошДТУ, 2022 год. 22-23 апреля Ташкент. Страница 484-498. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAAJ:Tyk-4Ss8FVUC

3. Б.Х. Мурадов. О проблемах активизации инновационной деятельности развитие комплекса топливно-энергетических промышленных предприятий Республики Узбекистан. 2022/7/30. Журнал Research And Education. Том-1. Страница 129-135, https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAAJ:UeHWp8X0CEI

4. Б.Х. Мурадов. Шарипов К., The role of innovative, digital, technological, economic and social systems, mining, industrialization and framework strategy "uzbekistan - 2030", Журнал O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi Toshkent davlat transport universiteti Transportda resurs tejankor texnologiyalar Xorijiy olimlari ishtirokidagi xalqaro ilmiy – texnika anjumani maqolalari to'plami, 2023 yil 20-21 dekabr, Том-1. Страница 177-182, https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAAJ:-f6ydRqryjwC

5. Б.Х. Мурадов. "Industry 4.0" in land management and socio-economic development strategies of industrial enterprises at the macro level. 2023/12/20, Сборник конференции – Ресурсосберегающие технологии на транспорте, Ташкент -2023, Том - 1. Страница 166-172. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAAJ:hC7cP41nSMkC

6. Б.Х. Мурадов. Шарипов К., Innovations in the economy and public sector: introduction to the problem, Журнал Young Scientist Research Journal Of Karakalpakstan, Том-2, NNUC, 2023/12/7. Страницы 301-308,

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:IWHjjKOFINEC

7. Б.Х. Мурадов. Икрамов М., Sanaot korxonalarini ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va yer va suv resurslaridan foydalanishning iqtisodiy samaradorligi oshirish yo'llari. Бухоро 2023/12/5. "Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" Milliy tadqiqot universiteti Buxoro tabiiy resurslarni boshqarish instituti. Том 1. Страница 267-271.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:ZeXyd9-uunAC

8. Б.Х. Мурадов. Значение географического доступа для устойчивого развития предприятий так во влиянии на экономику республики узбекистан. Академические исследования в области педагогических наук. Том 3.(7). Страница 250-256. <https://t.me/ares.uz>. ISSN 2181-1385. <https://cyberleninka.ru/article/n/the-importance-of-geographical-access-to-the-sustainable-development-of-the-enterprise-of-the-fuel-and-energy-complex-in-the-impact>

9. Б.Х. Мурадов, К Нурыев, А Чарыева, Д Маммедов. Экономическая характеристика альтернативных источников энергии. актуальные вопросы развития экономики и юриспруденции. Том 1. Страница 162-167. издатель 2022 - elibrary.ru. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:4DMP91E08xMC.

10. Б.Х. Мурадов. Кўмир саноати корхоналарини ривожлантиришнинг замонавий холати ва уларга таъсир этувчи омиллар. 2022/4/12. том 1. III-IV-шуба. Страницы 292-295. Андижон АндМИ, 2022. 6576.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:aqlVkm33-oC

11. Б.Х. Мурадов. Кўмир саноати корхоналарини ривожлантиришнинг ташкилий иқтисодий механизмларининг самарадордик кўрсаткичлари ва уларни баҳолаш. 2022/4/22. proceedings of the conference ii-international scientific and scientific-technical conference «problems and prospects of innovative technique and technology in agri-food chain» Part 2. Страницы 554-557.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:qxL8FJ1GzNcC

12. Б.Х. Мурадов. Рақамли иқтисодётда кўмир қазиб олиш саноати корхоналарининг стратегик бошқариш механизмлари. Iinternational conference on learning and teaching. Том 1. Страницы 515-521.

<https://researchedu.org/index.php/iclt/article/view/2028>

13. Б.Х. Мурадов. Роль телекоммуникационных технологий и развитие механизмов индустриальной экономики в отрасли энергоресурсов для добычи угля. Грузинские ученые, том 4.(4) 13 августа 2022, Страница 215–219. <https://doi.org/10.52340/g.2022.04.04.24>

14. Б.Х. Мурадов. Макро ва микроиқтисодётининг саноат корхоналарини ташкилий иқтисодий механизмларининг ривожланишида экологияни ўрни керакми? "Роль инновационных методов и технологий в обеспечении экологической устойчивости" международный научный и научно-технический Собрание Сборник. том 1. Страница 161-166. 2022/9/11. Ташкент г.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:4TOpqG69KYC

15. Б.Х. Мурадов. Интеграциялашган иктисодий-экологик тизимларда яшил иктисод ва саноат корхоналарини ривожлантиришнинг ташкилий - иктисодий механизмларини такомиллашда инновацияларнинг ўрни. Тдту. Тошкент ш. 2022/9/11. Страница 160-167.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&start=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:M3ejUd6NZC8C

16. Б.Х. Мурадов. Экономическое развитие факторов, которые влияют на формирование управление механизма промышленных предприятий на анализ действующей политики информационной безопасности. Научный импульс, том 1 (3), Страница 699–706. Россия москва г.

<https://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/1126>

17. Б.Х. Мурадов. Совершенствование организационно-экономических механизмов развития промышленных предприятий и факторы повышения конкурентоспособности в условиях глобализации. "Moliya bozorini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbollari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi. 2022/11/25. Страницы 177-179. Тошкент ш.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&start=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:KIAtU1dfN6UC

18. Б.Х. Мурадов. Совершенствование организационно-экономических механизмов развитие с инноваций как основа конкурентной стратегии промышленных предприятий. "Moliya bozorini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbollari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi. 2022/11/25. Страницы 190-193. Тошкент ш.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&start=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:Zph67rFs4hoC

19. Б.Х. Мурадов. Стратегический менеджмент как прогрессивное направление организационно-экономических механизмов развития предприятия промышленных предприятий (на примере ао «Ўзбеккўмир»). "Moliya bozorini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbollari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi. 2022/11/25.. Страницы 180-183. Тошкент ш.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&start=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:YOWf2qJgpHMC

20. Б.Х. Мурадов. Методические подходы разработки стратегии социальноэкономического развития промышленных предприятий регионов. "Moliya bozorini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbollari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi. 2022/11/25. Страницы 171-176. Тошкент ш.

https://www.elibrary.ru/ip_restricted.asp?rpage=https%3A%2F%2Fwww%2Eelibrary%2Er%2Fitem%2Easp%3Fid%3D50444152

21. Б.Х. Мурадов., Саидвалиева Ш., Каримов М. Совершенствование методического инструментария планирования производственно- сбытовой деятельности угольных предприятий для повышения производительности. Экономика и управление производством: материалы III международной научно-практической конференции на тему "Проблемы и пути их решения". Сборник статей и тезисов докладов. Страницы 474-476. Ташкент г.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&start=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:hqOjcs7Dif8C

22. Б.Х. Мурадов., Каримов М., Ibodullayev Sh. The main trends of digitalization that are changing the electric power industry as the basis of the development of our country. Industrial Economics and management: materials of the III international scientific and practical conference

on the topic of problems and solutions. Collection of articles and abstracts. 2023/5/2. Том 1. P 300-303. Uzmu Tashkent.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&start=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:0EnyYjriUFMC

23. Б.Х. Мурадов. Источники информации для экспертной диагностики внутреннего экономического механизма предприятия топливно-энергетического комплекса. Industrial Economics and management: materials of the III international scientific and practical conference on the topic of problems and solutions. Collection of articles and abstracts. 2023/5/2. Том 1. P 287-290. Uzmu Tashkent.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&start=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:5nxA0vEk-isC

24. Б.Х. Мурадов., Баймирзаев Б.Ж. ЗНАЧИМОСТЬ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ МЕНЕДЖМЕНТА В ПРОМЫШЛЕННОСТИ. Журнал Экономика и управление производством: материалы III международной научно-практической конференции на тему "Проблемы и пути их решения". Сборник статей и тезисов докладов. 2023/5/2. Uzmu Tashkent.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&start=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:8k81kl-MbHgC

25. Б.Х. Мурадов., Исаков А. Структура и формы функционирования внутреннего экономического механизма. Журнал «Саноат иқтисодиёти ва менежменти: муаммо ва ечимлар» мавзусидаги III халқаро илмий-амалий конференция материаллари Мақолалар ва тезислар тўплами. Том 1. 2023/5/2. Страницы 60-63. Uzmu Tashkent.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:MXK_kJrxJIC

26. Б.Х. Мурадов., David Teece. Monitoring and diagnostics of organizational and economic mechanisms of the industrial branch. Журнал Industrial Economics and management: materials of the III international scientific and practical conference on the topic of problems and solutions. Collection of articles and abstracts. Том 1. 2023/5/2. Страницы 51-53. Uzmu Tashkent.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:3fE2CSJrl8C

27. Б.Х. Мурадов., Баймирзаев Б.Ж. Значимость управленческих решений менеджмента в промышленности. Журнал «Саноат иқтисодиёти ва менежменти: муаммо ва ечимлар» мавзусидаги III-халқаро илмий-амалий конференция материаллари. Мақолалар ва тезислар тўплами. Том 1. 2023/5/2. Страницы 70-74. Uzmu Tashkent.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:kNdYIx-mwKoC

28. Б.Х. Мурадов. Yoqilg'i energetikasida ishlab chiqarishining asosida texnik-iqtisodiy rivojlanishi. Журнал Нефт ва газ соҳасидаги замонавий инновацион технологиялар илмий мақолалар тўплами республика миқёсидаги илмий-техник анжумани материаллари. Том 1. 2023/5/12. Страницы 309-313. TDTU Tashkent.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAJ:Se3iqnhoufWC

29. Б.Х. Мурадов. Совершенствование социально экономического инструментария планирования производственной деятельности развития механизмов в угольных предприятиях для повышения ее эффективности. Современные инновационные технологии в области нефти и газа. республиканское научно-техническая конференция сборник. Том 1. 2023/5/12. Страницы 307-308. TDTU Tashkent.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAAJ:UebtZRa9Y70C

30. Б.Х. Мурадов., Абдуллаев А. Управления земельными ресурсами и подходы разработки стратегии социально-экономического развития промышленных предприятий регионов. Журнал “Tabiiy resurslardan samarali foydalanishda agroekotizimlar barqarorligining dolzarb muammolari” mavzusidagi xalqaro ilmiy - amaliy anjumani maqolalar to`plami. 2023/12/5. Tom 1. Страницы 41-44. Buhoro sh.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAAJ:L8Ckcad2t8MC

31. Джованни Федерико., Майкл Спенс., Дэни Родрик., Джованни Ди Бартоломео., Б.Х. Мурадов. Strategies and fundamentals for improving organizational and economic management mechanisms at industrial enterprises. Журнал ICARHSE International Conference on Advance Research in Humanities, Sciences and Education Hosted from Berlin, Germany. Tom 10. Страницы 121-129. Издатель <https://confrencea.org/>.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAAJ&citation_for_view=Rblwq-kAAAAAJ:qUcmZB5y_30C

32. Мурадов Б., Тураев, Х.Х., Турдикулов, А.Х., Эшкараев, С.Ч., Применение радионуклида Платина-197 для исследования сорбции платины анионитом АМ-2Б. XVIII Международная Черняевская конференция по химии, аналитике и технологии платиновых металлов. Краткое изложение докладов.Россия. Часть II. 2006 г. 89-90 страница. https://inis.iaea.org/search/search.aspx?orig_q=RN:38107278

33. Тураев Х.Х., Турдикулов А.Х., Эшкараев С.Ч., Мирзаев И.Ж., Мурадов Б. Применение радионуклида платины-197 для исследования сорбции платины анионитом АМ-2Б. XVIII Менделеевский съезд по общей и прикладной химии. Краткое изложение докладов в пяти томах. Том 4. Новые методы и приборы химических исследований и анализа. Химическое образование. Актуальные проблемы химии высоких энергий. Биомолекулярная химия и биотехнология. 2007 г. г. Москва (Российская Федерация). https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Rblwq-kAAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=Rblwq-kAAAAAJ:9ZIFYXVOiuMC

34. Тураев Х.Х., Турдикулов А.Х., Эшкараев С.Ч., Мирзаев И.Ж., Мурадов Б. Применение радионуклида Платина-197 для исследования сорбции платины анионитом АМ-2Б; Применение радионуклида платины-197 для изучения сорбции платины анионитом АМ-2Б. 1 июля 2006 г. <https://www.osti.gov/etdeweb/biblio/20955827>

35. Тураев Х.Х., Турдикулов А.Х., Эшкараев С.Ч., Мирзаев И.Ж., Мурадов Б. Применение радионуклида платина-197 для изучения сорбции платины анионитом ам-2б. Страница 89-90.

<https://inis.iaea.org/collection/NCLCollectionStore/Public/38/107/38107278.pdf>